

Chambre
des Représentants

Kamer
der Volksvertegenwoordigers

5 FÉVRIER 1947.

PROJET DE LOI

fixant le traitement légal du personnel enseignant des écoles primaires et gardiennes soumises au régime de la loi organique de l'enseignement primaire.

RAPPORT

FAIT AU NOM,
DE LA COMMISSION DE L'INSTRUCTION
PUBLIQUE (1), PAR M. BURNELLE.

MESDAMES, MESSIEURS,

Plus de 42,000 éducateurs de l'enseignement primaire et gardien attendent avec une légitime impatience le vote d'un nouveau barème.

Pétitions, télégrammes, articles de presse, délégations multiples auprès du Ministre de l'Instruction publique et des parlementaires ont souligné avec précision la grande détresse de ces catégories d'éducateurs.

Pendant de longs mois ils ont suivi, avec calme d'abord, puis ensuite avec une impatience sans cesse accrue, les travaux des diverses commissions chargées de mettre leurs barèmes au point.

Ils vivent aujourd'hui sous le régime incertain des avances et chaque semaine qui passe ajoute encore à leur exaspération.

On conviendra qu'un tel climat n'est pas propice

(1) Composition de la Commission: M. Van Cauwelaert, président; MM. Charpentier, De Clerck, du Bus de Warnaffe, Eneman, Gilson, Goelen, Loos, Peeters, Vanden Berghe (A.), Verbist, Verlact. — Baccus, Bracops, De Sweemer, Eekelers, Hoyaux, Sainte, Vercauteren, Vranckx. — Burnelle, Herssens. — Amelot, Janssens (Ch.).

Votr :

121 : Projet de loi.

5 FEBRUARI 1947.

WETSONTWERP

tot vaststelling van de wettelijke wedde van het onderwijzend personeel der lagere scholen en bewaarscholen die onderworpen zijn aan het stelsel der wet tot regeling van het lager onderwijs.

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE VOOR HET
OPENBAAR ONDERWIJS (1), UITGEBRACHT
DOOR DEN HEER BURNELLE.

MEVROUWEN, MIJNE HEEREN,

Meer dan 42,000 opvoeders uit het lager en bewaarschoolonderwijs wachten met een gewettigd ongeduld op de goedkeuring van een nieuwe weddeschaal.

Verzoekschriften, telegrammen, persartikelen, ontelbare afvaardigingen bij den Minister van Openbaar Onderwijs en bij de parlementsleden hebben duidelijk bewezen hoe bedenkelijk de toestand is van deze categorieën van opvoeders.

Maandenlang hebben zij eerst kalm, dan met een steeds stijgend ongeduld, de werkzaamheden gevolgd van de verschillende commissiën, die gelast waren hun weddeschalen aan te passen.

Thans leven zij onder het onzekere stelsel der voor schotten en iedere week die voorbijgaat, draagt er toe bij om hun verbittering aan te wakkeren.

Men dient toe te geven, dat een dergelijk klimaat

(1) Samenstelling van de Commissie: de heer Van Cauwelaert, voorzitter; de heeren Charpentier, De Clerck, du Bus de Warnaffe, Eneman, Gilson, Goelen, Loos, Peeters, Vanden Berghe (A.), Verbist, Verlact. — Baccus, Bracops, De Sweemer, Eekelers, Hoyaux, Sainte, Vercauteren, Vranckx. — Burnelle, Herssens. — Amelot, Janssens (Ch.).

Zie :

121 : Wetsontwerp.

H.

au développement du mouvement qui vise à rénover notre enseignement, à l'élever selon les exigences du moment. Les tâches nouvelles qui se posent devant les éducateurs du peuple, tâches plus ingrates encore à cause de la proximité de la guerre et de la nécessité de la reconstruction, ne peuvent être abordées avec la conviction et l'enthousiasme nécessaires si le personnel enseignant continue à vivre dans une situation qui frise souvent la gêne.

Consacrer les crédits indispensables au relèvement sensible de la situation matérielle des éducateurs, c'est contribuer d'une façon décisive au progrès, à la prospérité de notre enseignement.

Un vote urgent.

Plusieurs membres de la Commission ont longuement insisté sur la nécessité d'une solution extrêmement rapide dans la question des barèmes.

Ils ont montré que le personnel enseignant primaire et gardien a les yeux fixés sur la Chambre, dont il suit les travaux, on peut le dire sans exagération, heure par heure.

Certes, la Commission ne considère pas le projet gouvernemental comme satisfaisant. Elle voudrait y apporter de substantielles améliorations. Mais beaucoup d'entre les parlementaires qui y siègent hésitent longuement à modifier le projet en discussion, à le renvoyer au Sénat, ce qui risquerait de retarder, peut-être de plusieurs mois, le vote tant attendu des barèmes.

Aspects favorables et défavorables.

Il serait injuste de ne pas souligner les améliorations apportées par le Gouvernement au projet primitif : l'augmentation de 1,200 francs du minimum et de 2,400 francs du maximum et le taux des barèmes du personnel enseignant gardien qui passe de 80 à 85 % de celui du personnel enseignant primaire.

Le personnel enseignant appréciera aussi la mesure qui ne limite plus l'octroi des augmentations intercalaires au 1er janvier, mais le permet également le 1er juillet.

De même, on admettra que le paiement d'une indemnité aux éducateurs pourvus de certains diplômes ou certificats qui témoignent d'un accroissement notable de leur valeur professionnelle, est de nature à encourager ceux qui, sortant des sentiers battus, apportent quotidiennement, dans l'exercice de leur mission, une précieuse contribution au renouveau pédagogique.

niet gunstig is voor de ontwikkeling van de beweging die er naar streeft ons onderwijs te vernieuwen en aan te passen aan de huidige vereisten. De nieuwe opdrachten, waarvoor de volksopvoeders staan en die des te ondankbaarder zijn nu de oorlog nauwelijks achter den rug is en de wederopbouw dringende eischen stelt, kunnen niet worden aangeval met de noodige overtuiging en geestdrift, indien het onderwijzend personeel nog verder leeft in een toestand die vaak aan kommer grenst.

De onontbeerlijke kredieten aanwenden voor de merkbare verbetering van den stoffelijken toestand der opvoeders, beteekent den vooruitgang en den bloei van ons onderwijs op afdoende wijze in de hand werken.

Een dringende stemming.

Verschillende leden van de Commissie hebben den nadruk gelegd op de noodzaak van een uiterst spoedige oplossing in verband met de kwestie der weddeschalen.

Zij hebben er op gewezen, dat het onderwijzend personeel van de lagere en bewaarscholen de oogen gericht heeft op de Kamer, wier werkzaamheden zij — het mag zonder te overdrijven gezegd worden — van uur tot uur volgen.

Weliswaar, beschouwt de Commissie het Regeeringsontwerp niet als bevredigend. Zij zou er merkbare verbeteringen willen in aanbrengen. Vele parlementsliden, die er zetelen, aarzelen echter om het ontwerp dat aan de orde is, te wijzigen en het naar den Senaat te verwijzen, wat misschien de zoo lang verwachte goedkeuring van de weddeschalen verscheidene maanden zou kunnen vertragen.

Gunstige en ongunstige aspecten.

Het zou onbillijk zijn niet te wijzen op de verbeteringen die door de Regeering aan het oorspronkelijk ontwerp werden aangebracht : de verhooging van het minimum met 1,200 frank en van het maximum met 2,400 frank en de weddeschaal van het onderwijzend personeel van de bewaarscholen, die van 80 op 85 t.h. van deze van het onderwijzend personeel van de lagere scholen wordt gebracht.

Het onderwijzend personeel zal, eveneens, den maatregel naar waarde schatten, waarbij het verleen der tusschenverhoogen niet meer wordt beperkt tot 1 Januari, maar eveneens toegelaten wordt op 1 Juli.

Tevens zal men toegeven, dat het toekennen van een vergoeding aan de opvoeders, die in het bezit zijn van zekere diploma's of getuigschriften die wijzen op een merklijke verhooging van hun vakkundige bekwaamheid, van dien aard is dat zij dezen zal aanmoedigen, die breken met de traditie en dagelijks, bij het vervullen van hun zending, een kostbare bijdrage leveren voor de pedagogische vernieuwing.

Pourtant, il ne faut pas se le dissimuler, le vote du projet gouvernemental ne satisfera pas le personnel enseignant primaire et gardien, bien que plusieurs syndicats aient donné leur accord au Ministre de l'Instruction publique.

En lutte depuis tant d'années pour leur reclassement moral et matériel, les membres du personnel enseignant primaire et gardien se croient, deux ans et demi après la libération, en droit d'attendre autre chose qu'une adaptation limitée de leurs rémunérations au coût de la vie.

Ils se croient en droit de voir leurs barèmes ajustés à ceux des licenciés et des régents, suivant une formule qui a rallié toutes les sympathies et notamment celles de la Commission de l'Instruction publique du Sénat : les 0.64 du traitement du licencié pour l'instituteur et les 9/10 du traitement de l'instituteur pour l'institutrice froebelienne.

Un reclassement selon ce principe, justifié par les études imposées, les responsabilités de tâches délicates, les prestations plus épuisantes qu'on ne le pense généralement, aurait situé le personnel enseignant primaire et gardien à la place qu'il mérite dans la hiérarchie des cadres de l'enseignement.

Les amendements proposés.

Deux membres de la Commission ont défendu des amendements qui s'inspirent du vœu de la Commission de l'Instruction publique du Sénat.

Les amendements du premier visaient notamment à octroyer un traitement de base de 23,000 francs avec les augmentations suivantes :

- 3 biennales de 1,500 francs;
- 1 triennale de 2,000 francs;
- 1 triennale de 1,500 francs;
- 4 triennales de 2,000 francs.

— pour les chefs d'école un supplément de traitement de 3,000 francs, 4,500 francs ou 6,000 francs suivant que l'école compte 1 ou 2 classes, 3 à 5 classes ou 6 classes et plus.

— une indemnité de fin de carrière de 2,400 francs à tous les instituteurs à partir de la 32e année de service.

— les 9/10 du traitement de l'instituteur primaire pour les institutrices gardiennes.

En outre, un amendement admettait dans le calcul des augmentations le temps passé sous les drapeaux par l'instituteur.

Les amendements du second membre visaient à accorder un maximum de traitement équivalent au double du minimum, une indemnité de fin de car-

Men mag zich, evenwel, niet ontveinzen, dat de goedkeuring van het Regeeringsontwerp het onderwijzend personeel van de lagere en bewaarscholen niet zal bevredigen, alhoewel verschillende vakverenigingen hun instemming aan den Minister van Openbaar Onderwijs hebben betuigd.

De leden van het onderwijzend personeel van de lagere en bewaarscholen strijden reeds sedert zoovele jaren voor hun zedelijke en stoffelijke herclassering, dat zij zich, twee en half jaar na de bevrijding, gerechtigd achten om iets anders te verwachten dan een beperkte aanpassing van hun wedden aan de levensduurte.

Zij achten zich gerechtigd om hun weddeschalen aangepast te zien aan deze der licenciaten en regenten, volgens een formule die alle sympathieën, o.m. deze van de Senaatscommissie voor het Openbaar Onderwijs, heeft weggedragen : 0.64 van de wedde van den licenciaat, voor den onderwijzer, en 9/10 van de wedde van den onderwijzer, voor de bewaarschoolonderwijzeres.

Een reclasseering volgens dit beginsel, gewettigd door de verplichte studiën, door de verantwoordelijkheid over kiesche opdrachten, door prestaties die vermoeiender zijn dan algemeen wordt aangenomen, zou aan het onderwijzend personeel van de lagere en bewaarscholen den rang hebben verleend, dien het in de hiërarchie van de onderwijzerskadern verdient.

Voorgestelde amendementen.

Twee leden van de Commissie hebben amendementen verdedigd, die steunen op den wensch van de Senaatscommissie voor het Openbaar Onderwijs.

De amendementen van het eerste lid strekten er o.m. toe een grondwedde toe te kennen van 23,000 frank, met volgende verhoogingen :

- 3 tweejaarlijksche verhoogingen van 1,500 frank;
- 1 driejaarlijksche verhoging van 2,000 frank;
- 1 driejaarlijksche verhoging van 1,500 frank;
- 4 vierjaarlijksche verhoogingen van 2,000 frank.

— voor de schoolhoofden een bijwedde van 3,000 frank, 4,500 frank of 6,000 frank naar gelang de school 1 of 2 klassen, 3 tot 5 klassen of 6 klassen en meer tellt;

— een vergoeding van einde-loopbaan van 2,400 frank aan alle onderwijzers van het 32ste dienstjaar af;

— de 9/10 van de wedde der lagere onderwijzers voor de bewaarschoolonderwijzeressen.

Bovendien, liet een amendement toe den tijd, door den onderwijzer onder de wapens doorgebracht, in de berekening van de verhoogingen op te nemen.

De amendementen van het tweede lid strekten er toe een maximumwedde te verleen gelijk aan het dubbele van het minimum, een vergoeding van einde

rière pour l'instituteur qui n'est pas maître d'école et les 9/10 du traitement de l'instituteur pour l'institutrice gardienne.

M. le Ministre de l'Instruction publique a souligné à son tour la nécessité de donner une satisfaction immédiate aux éducateurs de l'enseignement primaire et gardien.

Ce projet, a-t-il déclaré, a été longuement discuté et, quoique imparfait, coûte 900 millions au Gouvernement, qui ne pourrait accepter les amendements proposés à cause des limites des possibilités financières.

Peut-on financer le reclassement ?

Un membre admet que l'argument financier est sérieux.

Toutefois, dit-il, le personnel enseignant a l'impression que les dépenses nécessaires à son reclassement ne sont pas considérées comme impérieuses par le Gouvernement. Ce dernier a su prévoir pour certains projets de loi, qui s'imposent par leur urgence et leur importance, des fonds considérables. Pourquoi n'en est-il pas de même pour le reclassement du personnel enseignant primaire et gardien, à l'ordre du jour depuis près de vingt ans déjà ?

Les éducateurs du peuple ont-ils tort de voir dans cette attitude une sous-estimation inadmissible de leur mission ?

Bon nombre d'entre eux, a dit encore ce membre, font des comparaisons et s'étonnent de voir avec quelle facilité on s'apprête à inscrire à notre Dette publique les 64 milliards de la Banque d'Emission, avec lesquels fut financée la collaboration économique.

Soixante-quatre milliards, c'est deux cent fois plus qu'il n'en faut pour assurer le reclassement du personnel enseignant primaire et gardien !

On s'indigne aussi que les rentrées d'impôts sur les bénéfices de guerre et les fournitures à l'ennemi soient « décevantes », comme l'avouait récemment M. le Ministre des Finances, ce qui compromet le budget de l'Etat et l'empêche de financer généreusement des réformes indispensables.

Les mesures d'amnistie fiscale qui, contre toute attente, ont rapporté au Trésor 4 milliards au lieu des 180 millions prévus, ont révélé au grand public, avec une évidence sans précédent, l'ampleur de la fraude fiscale et la faiblesse des moyens mis en œuvre pour la dépister.

Tous ces faits inclinent le personnel enseignant à croire qu'il est possible, notamment par une répression vigilante de la fraude, d'augmenter considérablement les ressources de l'Etat, de mettre fin à la hantise de l'équilibre budgétaire.

loopbaan aan den onderwijzer die geen schoolbestuurder is en de 9/10 van de wedde van den onderwijzer, voor de bewaarschoolonderwijzers.

Op zijn beurt, heeft de heer Minister van Openbaar Onderwijs gewezen op de noodzakelijkheid onmiddellijk voldoening te schenken aan de opvoeders van het lager en bewaarschoolonderwijs.

Dit ontwerp, verklaarde hij, werd breedvoerig besproken en, hoewel het onvolmaakt is, kost het 900 miljoen frank aan de Regeering die de voorgestelde amendementen, wegens de beperkte financiële middelen, niet kan aanvaarden.

Kan de reclasseering gefinancierd worden ?

En lid geeft toe, dat het financieel argument ernstig is.

Het onderwijzend personeel, zegt hij, heeft evenwel den indruk, dat de voor zijn reclasseering noodzakelijke uitgaven door de Regeering niet als gebiedende uitgaven worden beschouwd. De Regeering toch heeft voor sommige zeer dringende en belangrijke ontwerpen, aanzienlijke uitgaven kunnen voorzien. Waarom gebeurde dit niet voor de reclasseering van het onderwijzend personeel van de lagere en bewaarscholen, die reeds sedert bijna twintig jaar aan de orde is ?

Hebben de opvoeders van het volk ongelijk in die houding een onaannemelijke onderschatting te zien van hun taak ?

Velen hunner maken vergelijkingen, zegt nog hetzelfde lid, en verwonderen zich over de inschikkelijkheid met dewelke men er zich bereid toe verklaart de 64 milliard van de Emissiebank, waarmee de economische collaboratie werd gefinancierd, op onze Rijksschuld in te schrijven.

64 milliard, dit is tweehonderd maal meer dan het bedrag dat zou noodig zijn om de reclasseering van het onderwijzend personeel van de lagere en bewaarscholen te verzekeren.

Er heerscht, eveneens, verontwaardiging over het binnenkomen van de belastingen op de oorlogswinsten en op de leveringen aan den vijand die, zooals de heer Minister van Financiën onlangs bekende, « teleurstellend » zijn, wat de Staatsbegroting in gevaar brengt en verhindert de onontbeerlijke hervormingen ruimschoots te financieren.

De maatregelen van fiskale amnestie die, tegen alle verwachting in, aan de Schatkist 4 milliard opbrachten in de plaats van de voorziene 180 miljoen, hebben, met een duidelijkheid zonder voorgaande, aan de bevolking den omvang van het fiskaal bedrog onthuld, alsmede de zwakheid van de middelen die worden in het werk gesteld om dit bedrog op te sporen.

Al die feiten brengen het onderwijzend personeel er toe te gelooven, dat het mogelijk is, door een waakzame beteugeling van het bedrog, de Staatsinkomsten aanmerkelijk te verhoogen en een einde te maken aan de obsessie van het begrotingsevenwicht.

Les votes.

Tenant compte de la nécessité d'aboutir au plus tôt, l'un des membres se rend aux arguments du Ministre et de certains de ses collègues et retire ses amendements.

L'autre les maintient en faisant valoir que le moment actuel est particulièrement propice pour revaloriser la fonction d'instituteur. Pareille occasion ne se présentera peut-être plus avant des années, dit-il.

Par 12 voix contre 10 et 1 abstention la Commission décide qu'il n'y a pas lieu d'envisager les amendements qui restent déposés.

Soumis au vote, le projet actuel est approuvé par 13 voix contre 10.

Certes, ce projet ne répond pas aux espoirs de la Commission, mais elle le considère, avec le Ministre de l'Instruction publique, comme un compromis, une étape dans la voie du reclassement des éducateurs de l'enseignement primaire et gardien, qui sera mis à l'ordre du jour au moment où se posera le problème de la revision générale des barèmes des fonctionnaires.

C'est dans cet esprit que la Commission assure de son entier dévouement ceux qui, au milieu de tant de difficultés, travaillent avec abnégation à la formation de notre jeunesse, avenir du pays.

Le Rapporteur,
E. BURNELLE.

Le Président,
F. VAN CAUWELAERT.

De stemmingen.

Rekening houdend met de noodzakelijkheid zoo spoedig mogelijk tot een oplossing te komen, laat een van de leden zich door de argumenten van den Minister en van sommige zijner collega's overtuigen en trekt zijn amendementen in.

De andere handhaaft ze en doet gelden, dat het huidige oogenblik bijzonder geschikt is om het ambt van onderwijzer te revaloriseeren. Het zal wellicht nog jaren aanloopen vooraleer zich weer een dergelijke gelegenheid voordoet, zegt hij.

Met 12 stemmen tegen 10 en 1 onthouding, beslist de Commissie, dat er geen reden is om de amendementen die ingediend blijven, in overweging te nemen.

Bij de stemming, wordt het huidig ontwerp met 13 stemmen tegen 10 goedgekeurd.

Zeker, het ontwerp beantwoordt niet aan de verwachtingen van de Commissie. Evenals de Minister van Openbaar Onderwijs, beschouwt zij het als een vergelijk, als een stap op den weg naar de reclasseering van de opvoeders van het lager en bewaarschoolonderwijs, die weer aan de orde zal komen wanneer het vraagstuk van de algemeene herziening van de weddeschalen der ambtenaren opnieuw zal worden gesteld.

Het is in dien geest, dat de Commissie de verzekering van haar volledige toewijding geeft aan hen die, te midden van zooveel moeilijkheden, met zelfverloochening werken aan de vorming van onze jeugd, de toekomst van het land.

De Verslaggever,
E. BURNELLE.

De Voorzitter,
F. VAN CAUWELAERT.